

Otázka: Rodinné právo

Předmět: Základy společenských věd

Přidal(a): iluska

Rodinné právo – tvoří právní normy, které upravují manželství, vztahy mezi manželi, rodiči a dětmi, mezi dalšími příbuznými

-soukromé právo

-ale stát zasahuje (rozvod, sociálka)

-základním pramenem je zákon o rodině

-osobní i majetkové vztahy (x občanské právo – jen majetek)

-také v novém občanském zákoníku (1.1.2014)

-zákon o sociální a právní ochraně dětí

Základní principy

- princip blaha dítěte
- princip rovnosti subjektů rodinného práva

- princip vzájemné pomoci (solidarity)

Manželství

-trvalé spojení muže a ženy založené zákonem stanoveným způsobem

-vzniká uzavřením sňatku → podmínky:

- 1) muž a žena (snoubenci) by měli znát své charakterové vlastnosti a zdravotní stav
- 2) manželství se uzavírá svobodným souhlasným prohlášením o vstupu do manželství před zástupcem obecního úřadu pověřeným vést matriku nebo před představitelem církve oprávněným k uzavírání sňatků
- 3) veřejně, slavnostním způsobem za přítomnosti dvou svědků (zletilých, svéprávných)

-není nutné uzavírat sňatek na radnici

Typy sňatku:

- **občanský** - uzavřen u příslušného obecního úřadu, který je pověřen vést matriku → úřad, v jehož působnosti má alespoň jeden ze snoubenců trvalý pobyt (jinde se schválením příslušného matričního úřadu)
- **církevní** - uzavřen před příslušnou organizací církve (oprávněné), náboženskou společností, místo uzavření sňatku dáno předpisem dané církve

- **konzulární** – uzavřený v cizině na českém velvyslanectví/ambasádě před zastupujícím úředníkem ČR, konzulát musí být opatřen zvláštními předpisy sňatku

Okolnosti vylučující uzavření sňatku:

- osoby stejného pohlaví
- mezi příbuznými – předky a potomky, přímí příbuzní – sourozenci (ale bratranec a sestřenice povoleno)
- překážka duševní choroby – trvalá duševní choroba, omezená způsobilost k právním úkonům
- překážka věku – nad 18 let, 16-18 let se souhlasem soudu – zplnoletňuje (např. při těhotenství)
- překážka bigamie – člověk, který už manželství uzavřel (ženatý/vdaná)→až po rozvodu

Neplatnost manželství:

- souhlasné prohlášení bylo vynuceno
- omyl v případě totožnosti

Vztahy mezi manžely:

-stejná práva a povinnosti → žít spolu, být si věrni, respektovat se, pomáhat si, pečovat o děti
→ vytváření zdravého rodinného prostředí

-stanoveno zákonem – oba manželé povinni pečovat a uspokojovat potřeby rodiny

-o záležitostech rodiny rozhodují manželé společně → nedohodnou-li se, rozhoduje o tom soud na návrh jednoho z manželů

-manželé mají právo vzájemně se zastupovat v běžných věcech, pokud není stanoveno jinak

Zánik manželství:

- 2 základní způsoby:

1) umírá-li jeden z manželů, prohlášen za mrtvého (pokud je 1 rok nezvěstný)

2) rozhodnutím soudu - rozvodem - zaniká, když rozhodnutí nabude právní moci

Rozvod

-rozhoduje soud na návrh jednoho z manželů, manželství je hluboce a trvale rozvráceno a nelze očekávat obnovení manželského soužití

-v úvahu se berou příčiny rozvratu manželství

-soud může rozvést, trvalo-li manželství alespoň jeden rok, manželé spolu 6 měsíců nežijí, oba souhlasí

-soud nezjišťuje příčiny rozvratu, jestliže manželé předloží písemnou smlouvu o vypořádání majetkových vztahů, případně zabezpečení nezletilých dětí => manželství bez průtahů rozvedeno

-nesouhlasí-li jeden z manželů - ten, který se na rozvodu převážně nepodílel - způsobena mu újma

-soud manželství nerozvede, ale pokud spolu nežijí déle než 3 roky => manželství bude rozvedeno

-o majetkovém vyrovnání a péči o dítě rozhoduje soud → společné jmění

-rodičovské povinnosti - dítě svěřeno 1 z rodičů (soud přihlíží k zájmu dítěte)

-společná péče - manželství rozvedeno - domluví-li se, není omezen styk 1 rodičů s dítětem

vztah rodiči mezi dětmi

-rodičovská odpovědnost - souhrn práv a povinností rodičů

-týká se 3 základních věcí:

1) péče o nezletilé dítě

-péče o jeho zdraví a vývoj (psychický i fyzický)

-oba rodiče mají být svým jednáním a chováním příkladem svým dětem (i

nevlastním - rozvedení rodiče →nový partner →výchova dítěte...)

-může být omezená, pozastavená, pokud je tam nějaká překážka, která

brání ve výchově

2) zastupování nezletilých dětí

-při právních úkonech, ke kterým není dítě způsobilé

-rodič nemůže dítě zastupovat, jestliže je to věc, kde dochází ke střetu

zájmů mezi rodiči a dětmi či mezi dětmi téže rodičů → stanoven opatrovník

na základě organizace sociálně právní ochrany dítěte (ten se zabývá jen tím

daným úkolem)

3) spravovat jmění dítěte

Výchovná opatření

-opatření, kterými se omezuje rodičovská odpovědnost, může ji stanovit pouze soud

-vyžaduje-li to zájem na výchově dítěte → soud vydá určitá opatření:

1)**napomenutí** – jak nezletilým tak rodičům, popřípadě osobě, které je dítě svěřeno

2)**stanoven dohled nad nezletilým** – ve škole, na pracovišti

3)**uložení omezení** – zabránění škodlivým vlivům – zábava,...

→pokud rodič nevykonává rodičovské povinnosti, může být tato odpovědnost omezena nebo může být zbaven rodičovské odpovědnosti → dítě svěřeno do výchovy jiné fyzické osoby zaručující řádnou výchovu dítěte (např. příbuzný), popřípadě soud navrhne nějaké napravující řešení

Povinnosti a práva dětí

-žijící ve společné domácnosti podle svých schopností pomáhat rodičům, ctít je a respektovat

-pokud mají už vlastní příjem, mají povinnost přispívat na úhradu společných potřeb

→základním právem - právo vyjadřovat se ke všem rozhodnutím rodičů, které se podstatně týkají jeho osoby

Náhradní ústavní péče o dítě

-dětský domov (pozn. S. O. S. vesničky)

-výchovný ústav, rodinné dětské domovy (Sluníčko)

-Dům na půli cesty - dětský domov, pro dospělé děti →pomáhá překonat období, než si dítě najde zázemí

Náhradní rodinná péče o dítě

- rodič se o dítě nemůže postarat, ať už zaviněně či nikoli

- **opatrovnictví**

- vymezení soudem pro konkrétní případ → při střetu zájmů rodičů

s dětmi, mezi sourozenci,...

- práva a povinnosti opatrovníků stanoveny pouze na stanovenou věc

- **poručenství**

- stanoveno soudem v případě, že rodiče zemřeli nebo byli zbaveni

odpovědnosti

- poručník dítě vychovává, zastupuje a spravuje jeho majetek místo jeho

rodičů (např. příbuzný, zletilý sourozenec, blízký, ...)

- poručník nemá vyživovací povinnost vůči dítěti → příspěvky na výživné dává stát

- **pěstounská péče**

- dítě svěřeno do péče pěstouna, tato péče trvá pouze do zletilosti dítěte

- pěstoun zastupuje dítě v běžných záležitostech, nemá vyživovací

povinnost, neruší se právní vztahy k původním vztahům rodičům

-dítě nepřejímá příjmení pěstouna, za finanční zabezpečení dítěte

odpovídá stát → dítě odebírá určitou částku na úhradu potřeb

-pěstoun dostává určitou odměnu za vykonávání pěstounské péče

• osvojení (adopce)

=přijetí cizího dítěte za vlastní, kdy mezi osvojitelem a dítětem vzniká

stejný vztah jako mezi rodiči a dětmi (psychický i právní)

-právně volné dítě - dítě, které je možno osvojit

→dítě nemá žádné příbuzné (např. babybox)

→po dvou měsících (do 2 měsíců matka má právo vzít si dítě zpět)

→pokud o dítě neprojeví vlastní rodina opravdový zájem (informace o

něm, návštěvy, telefon,...) - déle než půl roku

-osvojitel - osoba starší 18 let, dokáže zajistit rodinné zázemí (projde testem)

-přiměřený věkový rozdíl

-manželský pár, osamělá žena

- zrušitelná – může být zrušeno ze strany osvojitelů, pokud nejsou schopni se o dítě

starat

-mezi osvojitelem a dítětem jsou nevyhovující vztahy

-může zrušit dítě po dovršení 18 let

- nezrušitelná – právně volné dítě

-dítě po osvojení přebírá příjmení osvojitelů, ruší se vztahy mezi dítětem a původními rodiči, veškerá práva a povinnosti přechází na osvojitele

Výživné

1)vyživovací povinnosti rodičů vůči dětem

-dokud děti nejsou schopni se živit sami

2)děti vůči rodičům

-plnoleté děti, které sami vydělávají, rodiče jejich příspěvek potřebují, děti schopni přispívat

3)mezi manželi

-manželé mají vzájemnou vyživovací povinnost

-jestliže jeden z manželů neplní tuto povinnost, může rozhodnout soud → hmotná a kulturní úroveň obou manželů byla stejná

→povinnost rozvedeného manžela - rozvedený manžel, který není schopen se sám živit

může žádat, aby mu přispíval bývalý manžel (podle svých možností) → nedohodnou-li se, rozhodne soud → právo zaniká po uzavření nového sňatku žádajícího manžela, po úmrtí

registrované partnerství

-je úředně nebo jinak zaznamenané partnerství

-označení úředně uzavřeného svazku dvou spolužijících osob podobného manželství

-s účinností od roku 2006 je takto oficiálně nazván veřejnoprávně institucionalizovaný svazek dvojic stejného pohlaví podle českého práva, které tento institut klade na roveň obdobným institutům v dalších zemích

-při schvalování byl tento zákon všeobecně považován za krok vyhovující potřebám homosexuálně orientovaných osob a označován předkladateli též jako krok k jejich zrovnoprávnění, odpůrci zákona naopak za ohrožení konzervativních hodnot, zejména tradiční rodiny

-partnerům nevzniká společné jmění

-uzavření se provádí zápisem do knihy registrovaných partnerství

-SOHO= sdružení organizace homosexuálních občanů

-silný odpůrce: Václav Klaus